

Helseberedskapskonferansen 2025

Tema: "Med fienden som nabo."

Hvordan kan kommune og frivillige jobbe sammen for å bygge sterke lokalsamfunn og resiliens i befolkningen?"

Ordfører Berit Ranveig Nilssen
Unjárgga gielda/ Nesseby kommune

Beredskap
Unjárgga gielda/
Nesseby
kommune
Øst-Finnmark

UNJÁRGGA
GIELDA

NESSEBY
KOMMUNE

Nesseby kommune

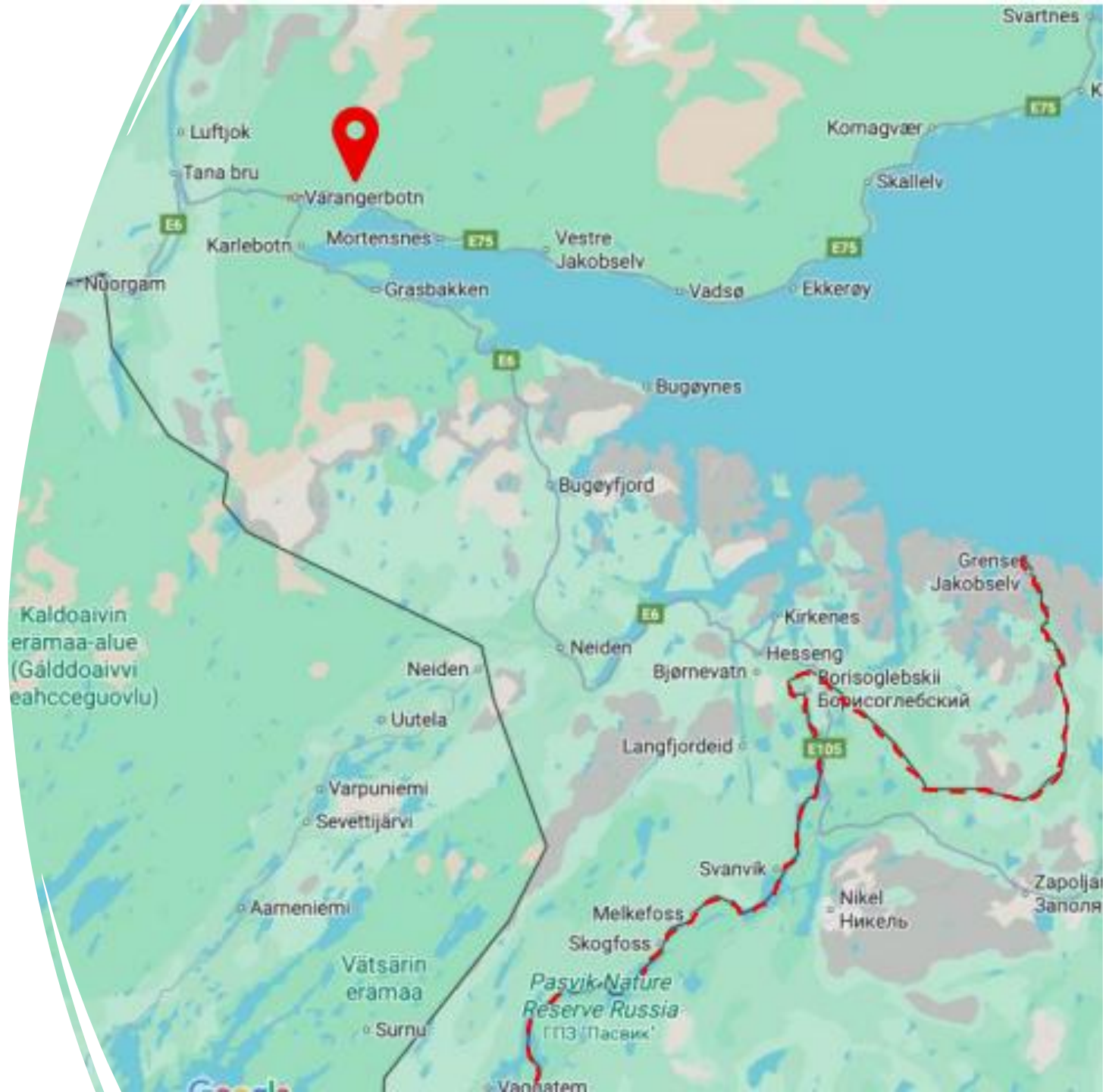
- Øst-Finnmark, **870 innbyggere**, 1438 km² (like stort areal som Færøyene med 50 000 innbyggere)
- **Samisk kjerneområde** (57 % i Sametingets manntall)
- **Knutepunkt:** E6/E75, kraftforsyning for hele Øst-Finnmark
- **Næringsliv:** fiske, reindrift, offentlig sektor, småbedrifter. Største pendler kommunen i Finnmark

UNJÁRGGA | NESSEBY
GIELDA | KOMMUNE

Varangerfjorden

- Rødstiplet grense til høyre er grensa mot Russland.
- I luftlinje ligger vi ca 7 mil fra grensa mot øst.
- Grå strek fra venstre mot høyre er Finland.

Min bakgrunn

Politisk:

- Valgt som ordfører i 2023
- 3 perioder som medlem av Sametinget.
- 4 perioder i kommunestyret – en periode som varaordfører

Arbeidserfaring:

- Jobbet i grunnskolen og videregående skole
- Rektor siste 16 år
- I 15 år prosjektleder for skolesamarbeid med Petsjenga skole i Nordvest-Russland

Vokst opp med:

- Historiene fra 2.verdenskrig
- Den kalde krigen – det foregikk rundt oss!

Skolesamarbeid med Pechenga skole (1997–2014)

Wall painting dedicated to Andrei Spirin, the deputy commander of the 200th Motor Rifle Brigade killed in Ukraine. Photo: local authorities on VK

- Årlig skolebesøk til Petsjenga skole med gjensitt til Nesseby oppvekstsenter
- Samarbeidet bygget på **vennskap, kulturutveksling og naboskap** over grensen.
- Jobbet med holdninger for å godta hverandres egenart.
- **I dag:** Skolen er preget av **militarisering**
- Nytt skolebygg i Petsjenga åpnet 2024 på Russlands «heltenes dag»
- Veggmalerier av falne soldater i Ukraina
- Skolen bærer navnet til **Mikhail Popov**, dekorert som «Helt av Russland» for innsats i Ukraina
- Symbol på hvordan **vennskap og naboskap er endret**.
- **Lærdom:** Det som tidligere var et brobyggende skolesamarbeid er i dag en **påminnelse om endret sikkerhetspolitisk virkelighet** i nordområdene

Kilde: Barents observer 10.12.24

UNJÁRGGA
GIELDA | NESSEBY
KOMMUNE

Hvordan møter Nesseby kommune disse kravene?

Artikkel 3: NATOs 7 grunnleggende forventninger for samfunnets motstandskraft:

1. Er vi i stand til å lede en krise i kommunen?
2. Hvordan sikrer vi robust energiforsyning for kommunen og innbyggerne?
3. Er vi i stand til å håndtere store menneskeforflytninger i og gjennom kommunen?
4. Har vi tilstrekkelig mat- og vannforsyning for innbyggerne og til drift av kommunens tjenester?
5. Kan vi håndtere masseskadesituasjoner?
6. Kan vi opprettholde kommunikasjon med omverdenen i alle situasjoner?
7. Klarer vi å holde kritiske transportakser åpne?

Spørreundersøkelse blant innbyggerne i Nesseby via SMS i 2024

Egenberedskap:

- 64 % kjenner anbefalingene for egenberedskap – 36 % gjør det ikke
- 1 av 3 kan klare seg mer enn 14 dager uten strøm/vann
- **30 % oppgir at de ikke har matlager for én uke**
- 79 % har alternative metoder for matlaging ved strømbrudd

Evakuering og tilfluktssteder:

- 66 % har tilgang til hytte i nærområdet
- 60 % har et sted utenfor Finnmark de kan evakuere til i en langvarig sikkerhetspolitisk krise
- 17 % oppgir at de trenger hjelp til evakuering
- **79 % har ikke lagret ekstra drivstoff til bilen**

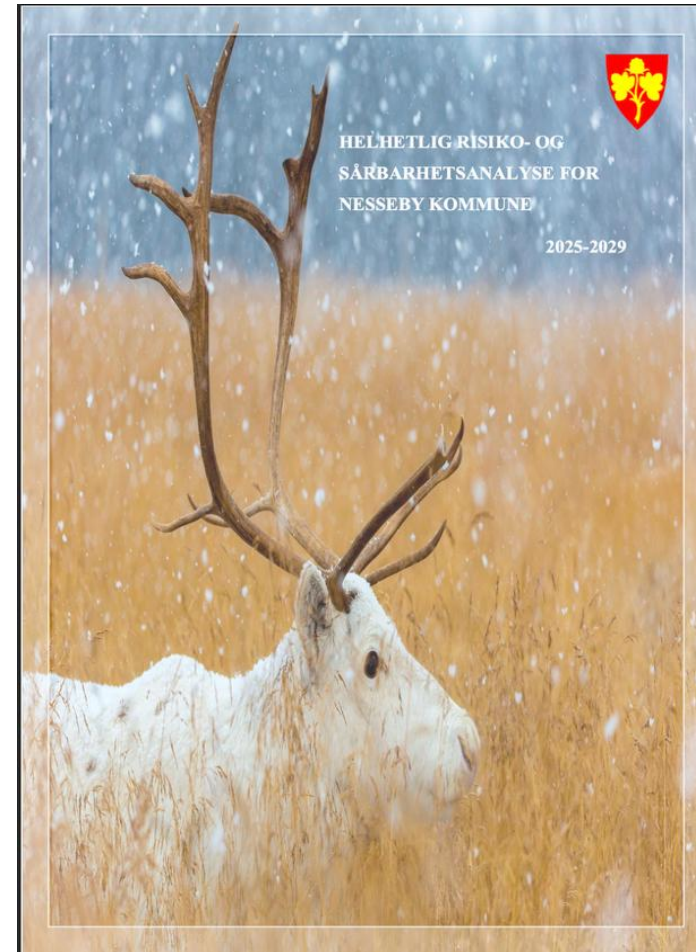
UNJÁRGGA
GIELDA

NESSEBY
KOMMUNE

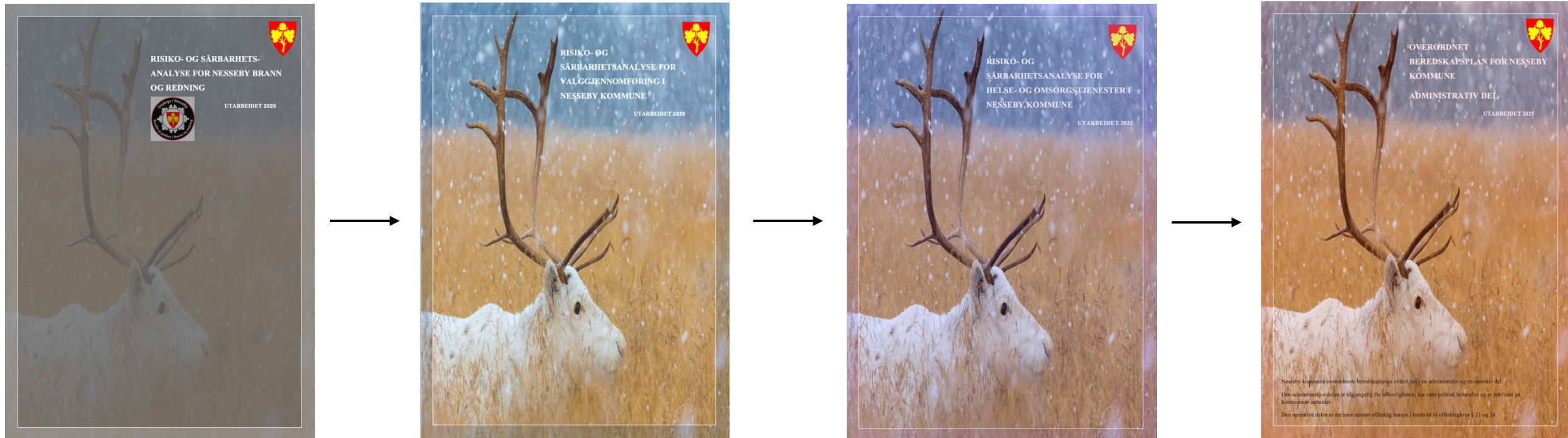
Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse er grunnmuren vår

Gir oppdatert risikobilde for Nesseby

- Tre hovedområder:
 1. Digitale trusler.
 2. Klimarisiko.
 3. Generell beredskap.

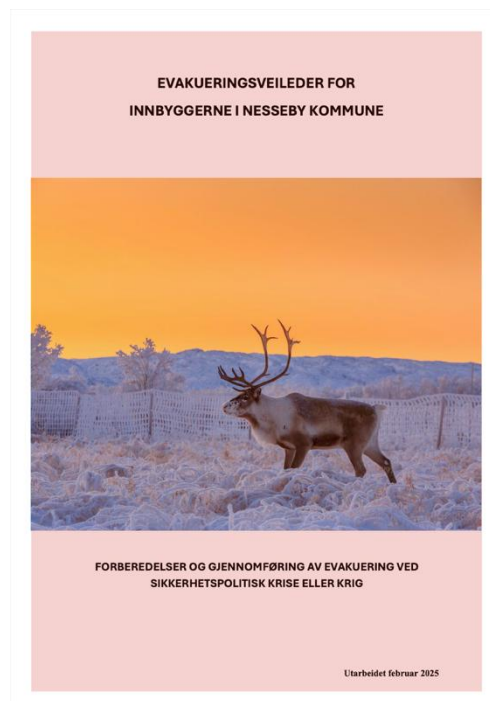
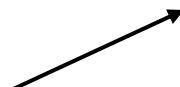

Fasen etter den helhetlige ROS-analysen

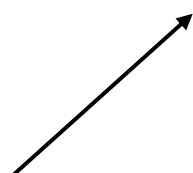

UNJÁRGGA
GIELDA | NESSEBY
KOMMUNE

Operativ beredskap

drytech

UNJÁRGGA
GIELDA

NESSEBY
KOMMUNE

Tiltaksveilederen

- Formålet med veilederen:
 - Oppfølging av ROS-analysen.
 - Gi en systematisk oversikt over mulig tiltak.
- Målgruppe:
 - Kommunens ledelse.
 - Beredskapsaktører

Evakueringsveileder

Hva er en evakueringsveileder?

- En guide for innbyggerne – hvordan forberede seg mentalt og praktisk
- Råd om beredskapslager, nødsekk, transport og kommunikasjon
- Beskriver når evakuering kan bli aktuelt, og hvordan du handler trygt
- **Lagt ut på nettsiden vår, trykket opp på norsk og samisk, og delt ut til alle husholdningene i kommunen**

Hva den ikke er:

- Ikke en detaljert evakueringsplan
- Ikke operative ruter, tidspunkter eller ordregivning

Forskjellen:

- **Plan = myndighetenes operative dokument**
- **Veileder = innbyggernes verktøy for egenberedskap**

EVAKUERINGSVEILEDER FOR INNBYGGERNE I NESSEBY KOMMUNE

FORBEREDELSE OG GJENNOMFØRING AV EVAKUERING VED
SIKKERHETSPOLITISK KRISE ELLER KRIG

Hvorfor et lokalt beredskapslager for matvarelager på 10 dager?

- **Krise kan bety brudd på forsyningslinjer** – vi må klare oss selv.
- **10 dager** = dekker grunnleggende behov i akutfase.
- **Lovverket** pålegger kommunen å beskytte liv og helse.
- **ROS-analysen** viser at forsyningssikkerhet er vår største sårbarhet. **Dagens matvarelager ligger på Gardermoen.**
- **Global situasjon** og handel gjør oss mer utsatt.
- **I en krise har vi bare det som finnes i Finnmark – der og da.**

MANTRA: INGEN SKAL STÅ ALENE I NESSEBY

UNJÁRGGA | NESSEBY
GIELDA | KOMMUNE

Systematisert arbeid

- Helhetlig plan gir tryggere innbyggere
- Tiltaksveileder sikrer struktur og kontinuitet i kriser
- Hele organisasjonen involvert → bedre samarbeid og eierskap

Hva har Nesseby kommune gjort?

- **Kriseledelse**
 - Ferdigstiller ny, mer operativ plan for kriseledelse.
 - Øvd aktivt på beredskap.
 - Gjennomført beredskapskurs
 - NESTE UKE: Beredskapsskole
- **Energiforsyning**
 - Innkjøp av aggregater.
 - Planlegger investering i store batteribanker.
- **Evakuering**
 - Utarbeidet og distribuert evakueringsveileder til alle innbyggere.
- **Mat- og vannforsyning**
 - I ferd med å etablere matlager:
 - 10 dager for hele befolkningen.
 - 1 måned for nøkkelpersonell og sårbare innbyggere.
 - Store vanntanker på henger.
- **Helseberedskap**
 - Etablert egen legetjeneste fra 2025.
- **Kommunikasjon**
 - Kjøpt inn satellittelefoner.
 - Starlink-stasjoner (både faste og mobile).
 - Planlagt samarbeid med to radioamatører.

Uten handling – hva risikerer vi?

Konsekvensene av passivitet:

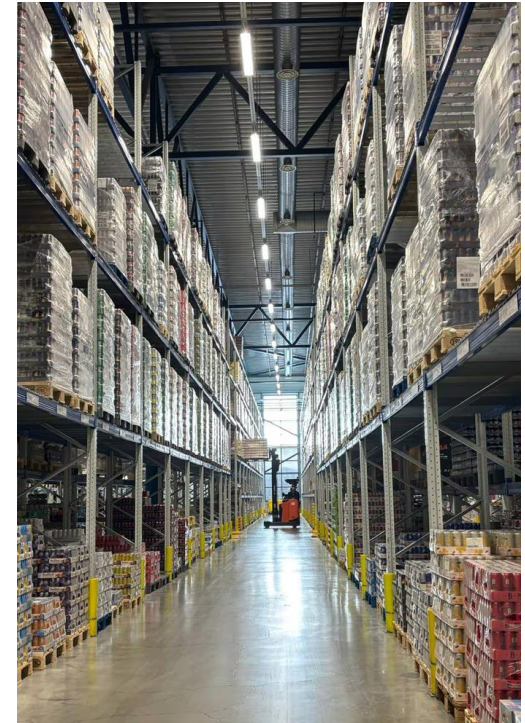
- Totalforsvaret reduseres til teori og papirer
- Kommunene står alene uten midler og ressurser.
 - Kun de kommunene med god råd har råd til å ha en god beredskap.
- Befolkningen i Finnmark blir mest sårbare ved kriser
- **Frihet og trygghet svekkes** – fordi vi mangler grunnleggende forsyningssikkerhet

Hva fungerer i praksis?

Eksempler vi kan lære av:

- **Vardø:** har etablert lokale lagre for mat, drivstoff og medisiner – gir trygghet selv ved forsyningsbrudd
- **Finland:** nasjonale lagre dekker befolkningens behov i opptil 6 måneder – kombinerer militær og sivil beredskap (matvarelager i Nord-Norge er tilstrekkelig for 8 dager. Kan bygges opp til 30 dager med varsling)
- **Nesseby:** fulltids beredskapsrådgiver har gitt bedre ROS-analyser, kriseplanverk og gitt stor effekt på alt beredskapsarbeid.

UNJÁRGGA | NESSEBY
GIELDA | KOMMUNE

Sammen bygger vi motstandskraft

Med dagens nabo i øst trenger vi fellesskap – ikke bare planer

Hva vi har lært i Nesseby:

- Resiliens bygges **nedenfra og opp** – i nabolag, lag og foreninger.
- Kommunen kan planlegge, men **innbyggerne bærer beredskapen**.
- Frivillige er ikke en ressurs «i tillegg til» – de er samfunnets beredskap.

Slik samarbeider vi:

- Vi har kontaktpersoner i hvert bygdelag og forening.
- Bruk av lokale ressurser – skadefellingslag, fiskere, bønder, reindrifta, idrettslag, bygdelag.
- Evakueringsveilederen er bygget på *folkets erfaringer* – ikke bare myndighetenes språk.

Vår lærdom:

- Motstandskraft er mer enn strøm og matlager.
Det handler om **tillit, fellesskap og vilje til å stille opp for hverandre** – også når verden blir mørkere.

Ingen skal stå alene i Nesseby

**Åpenhet
gir trygghet**

